

MRB Neogén-2 munkabizottság ülése

2020. március 11.

ELTE TTK Általános és Alkalmazott Földtani Tanszék

Az ülésen részt vettek (14 fő):

Csillag Gábor (Neogén-II munkabizottság titkára)
Gyalog László (MRB titkára), MBFSZ
Juhász Györgyi, MOL
Katona Lajos, MTM
Kiss Balázs (Algyő), MOL
Magyar Imre, MOL, MTA
Makk Ágnes
Sebe Krisztina, PTE
Selmeczi Ildi (MRB elnöke, Neogén-I munkabizottság elnöke), MBFSZ
Szentpétery Ildikó (Neogén-I munkabizottság titkára), MBFSZ
Sztanó Orsolya (Neogén-II munkabizottság elnöke), ELTE
Szurominé Dr. Korecz Andrea, MOL
Uhrin András (skype, Norvégia)
Ujszászi Katalin, MOL

Kimentését kérte:

Lemberkovics Viktor, OGD
Zadravec Csilla, MOL
Erdei Boglárka, MTM
Fodor László, ELTE-MTA

Az ülésre meghívott kb. 40 kolléga közül előzetes kérdőíves megkeresésre, miszerint „*Aktívan részt venne-e a bizottsági munkában?*” 12 igen és 3 nem érkezett. Utóbbiak megerősítették, hogy e mellett „*híreket szeretnének kapni a bizottság döntéseiről*”. A március 11-i ülésen nem vagy csak feltételesen részt venni tudó 10 kolléga közül 5 jelezte, hogy skype-n vagy más videokonferencia eszközzel be tud csatlakozni.

Sztanó Orsolya (SzO) bevezetőjében elmondta, az ülés célja a korábban (2013.05.07 és 2014.01.31) a pannóniai litosztratigráfiai egységek megszüntetése, összevonása kapcsán megvitattott javaslatok, elfogadott változtatások hivatalos döntéssel történő megerősítése, valamint a még meglévő számos nyitott kérdés megvitatása, eldöntése. Sok korábbi formációt valamely másik formációba tagozatként érdemes összevonni, mert olyan mértékben nem különböznek a hasonlóktól, hogy a ma elérhető adatok tükrében reprodukálhatóan meg tudjuk őket különböztetni. Az eredeti leírások összegyűjtése és az egyedi bélyegek feltüntetése azonban így is szükséges!

Selmeczi Ildikó (SI), a MRB elnöke tájékoztatást adott az MBFSz új projektjéről. A Babinszki Edit vezette projekt feladata egy kiadványban bemutatni a jelenleg érvényes litosztratigráfiai egységeket rövid összefoglalás formájában. Az MRB munkabizottságainak kell a területükhöz tartozó formációk listáját 2020. március 15-ig, azok rövid leírását 2020. október 1-ig elkészíteni. Amiről nem készül új leírás, a korábbi tartalommal fog megjelenni.

Alsó-, felső-pannóniai problematika

A kérdés előzetes összefoglalását a kiadott vitaanyag tartalmazza. Ennek legfőbb pontjai:

- Kronosztratigráfia és geokronológia nem ugyanaz, nem szabad a helytelen nomenklatúra használatát támogatni
- Fel kell hagyni az alsó- és felső-pannon litosztratigráfiai értelmű használatával, mivel félrevezető, hiszen ma már jól tudjuk, hogy a megfelelő kőzetek nem kizárólag a kora- és késő-pannóniai során keletkeztek.
- Nincsen definiálva, hogy időben hol lenne a korai/késői határa
- A probléma feloldására lettek a formációcsoportok kitalálva, melyekbe sorolást pontosítani kellene (ld. alább)!

Juhász Györgyi (JGy): Az iparban nem idő-, hanem kőzetrétegtani kifejezések ezek, minden kútkönyvben így szerepelnek, nem geológus szakemberek másképp nem értik. A hagyományos kifejezések használatához, a most készülő táblázatban történő feltüntetéshez az ipari geológia részéről továbbra is ragaszkodnak a kollégák, így szerepeljen az új rétegtani táblázatban is az alsó- és felső-pannon.

Magyar Imre (MI): ez generációs probléma, idővel elterjed a korszerű fogalom használata. Javasolta, szöveges magyarázat legyen a fejezet elején.

Uhrin András (UA): Kérdés MI-hez, mi a helyzet a környező országokban?

MI: a pannont korként használják, formációk vannak.

Kis Balázs (KB): a formációcsoportok nem jók, nem használják, nem jók a Dunántúlról származó nevek.

Határozat: alsó- és felső-pannóniai nyomtatásban, az új táblázatban már idézőjelben se jelenjen meg!

12 igen, 2 nem szavazattal elfogadva.

Határozat: a pannóniai formációk leírása elé kerüljön egy rövid magyarázat, melyben felhívjuk a figyelmet arra, hogy ezek használata a továbbiakban kerülendő!

Egyhangúan elfogadva.

Peremartoni Formációcsoport

A kérdés előzetes összefoglalását a kiadott vitaanyag tartalmazza. Gyakorlatilag az iparban használt „alsó-pannon” helyett lenne tökéletesen alkalmazható. Ide tartoznak a nyílt tavi

képződmények függetlenül vízmélységtől és szállítási mechanizmustól. Ezen kívül ide tartoznak a parti/partközeli konglomerátumok (részletek később).

Endrődi Márga Formáció

A mély medencék jellegzetes üledéke. Jelenleg az alábbi tagozati vannak:

- Zalai Mga *, ennek települési viszonyaival (ti. folyamatos szarmata-pannon) foglalkozni kell, főleg más medencék új biosztratigráfiai eredményei tükrében. Keletkeztek-e újabb adatok?
- Beleznai Mmga, Nagylengyeli Amga (Dunántúl) már korábban (JGy elnöksége alatt) összevonásra került az alföldön használatos Tótkomlói Mmga, Nagykörűi Amga tagozatokkal
- Vásárhelyi T. megkülönböztethető-e a Nagykörűi Amga-tól? Indokolt-e fenntartása? Mi ennek kritériuma?
- Dorozsmai Márga – lényege a kavics betelepülések megjelenése, neve így félrevezető.

Korecz Andrea (KA): A Zalai Márga valóban szarmata-pannóniai korú, részt vesz a tagozat leírásában.

SzO: A Vásárhelyi Tagozat már 2014-ben vitatott volt. A makói rétegsorokban nem különíthető el, nem „disztális turbiditek”, hanem gyakorlatilag hibrid esemény rétegek (HEB) a Nagykörűi tagozatba települve. HEB-ek azonban a gravitációs tömegmozgásokkal képződő mélyvízi rétegsorokban másutt is (Szolnoki és Algyői Fm.) jelen vannak.

Határozat: a Vásárhelyi Tagozat törlése.

13 igen szavazattal, 1 tartózkodással elfogadva.

Határozat: Dorozsmai Márga nevét Dorozsmai Tagozatra változtatjuk

Egyhangúan elfogadva.

Csákvári Agyagmárga Formáció

2013-ban megtartottuk önálló formációnak, jelenlegi javaslat, hogy soroljuk az Endrődi Formációba tagozatként.

- Jámbor Á. munkái alapján ez a transzgresszió kezdetén az aljzatra települő első pélites összlet, szenesagyag, mészkő, mészmárga, márga összetétellel. Felmerül, hogy jellemző-e egyáltalán az agyagmárga??
- Praktikusán ilyen üledékeket feltételeznek az Endrődi Formáció legalján, ahol hézaggal települ idősebb képződményekre, de ott nincs külön neve. A két képződmény leginkább az utóélete miatt különbözik. A tipikus Endrődi alja általában néhány km mélyen van, míg a Csákvári felszínközelségbe került, így a kiemelt helyzet miatt jobban ismert a hegységekhez közel, illetve a dombvidéken. Utóbbi szituációra kiváló példa a jól ismert Danitz-pusztai márga.

Gyalog László (GyL): egyetért a tagozat szintű besorolással.

Sebe Krisztina (SK): A Dél-Dunántúlon a fűrés átértékelések vegyesen használták, nehéz különbséget tenni a Csákvári és Endrődi között.

MI: A Száki és Csákvári között nem látja a különbséget

SK: a Hidasi-medencében a Száki és Csákvári össze-vissza szerepel a rétegsorokban.

Makk Ágnes (MÁ): erre a problémára vissza kellene térni

Határozat: Csákvári Tagozatként az Endrődi Márgába sorolva

13 igen, 2 tartózkodással elfogadva.

SzO: Csóri, Imárhegyi, Zsámbéki és Monostorapáti Formációk megszüntetendők tagozatba sorolás nélkül – 2013-as döntés, de nem történt határozat

- Csóri „biogén szerkezetű, jól osztályozott aleurit”, „Csákvári, ill. Száki F.-ban betelepülés”
- Imárhegyi bitumenes, lemezes a Nagyvázsonyi lagunában fordult elő
- Zsámbéki márga, amiben riódácit esetleg bentonit „csíkok” vannak, egyébként olyan mint a Csákvári
- Monostorapáti kagylós lemezes elválású, ostracodás mészmárga, Nagyvázsonyi medencében, tipikus Endrődi (valójában a Tótkomlói Tagozatba sorolható)

Határozat: fenti 4 formáció megkülönböztetés nélkül a Csákvári* Tagozatba sorolva. 14 igen, 1 tartózkodással elfogadva.

Kiegészítés: ahol Szákiban volt a Csóri, ott értelemszerűen a Szákiba kell sorolni.

SzO: A Csákvári Agyagmárgának eddig tagozata volt a: Strázsahegyi, mely a Zsámbéki medencében lokális körülményeket rögzít. Erre legfeljebb a rétegtag lenne a jövőben alkalmazható

Határozat: Csákvári Tagozat Strázsahegyi rétegtag vagy megszüntetés

Erről nem szavaztunk.

Szolnoki Homokkő Formáció

A Dunántúlon korábban megkülönböztették a Lovászi és Tófeji Homokkő Tagozatokat és az ezeket elválasztó Lenti Márga Tagozatot.

- Szükségesek-e ezek a tagozatok a Zala, Dráva-medence új kutatási eredményei tükrében? Mit tudunk ezek koráról?
- Ahol elkülöníthető volt a Lovászi Tagozat, ott meghatározható-e a nyugatias behordási irány? Azaz független-e a korban jól behatárolt északias lejtő progradációtól? Ha igen, indokolt lenne kivenni a turbidit összletből és valójában az Endrődi Márgába áthelyezni. „helyi”/más lepusztulást jelző üledékként, és ezzel egyúttal a Lenti Márga is megszűnne.

JGy: a Lenti Márga helyenként 100 m.

UA: a Lovászi azonos a Szolnokival, tagozatként is kérdéses érdemes-e megkülönböztetni. Van lejtő a Lovászihoz is. A szlovén szeizmikus szelvények nyugatról keletre progradáló lejtőt mutatnak, ami elhelyezkedése alapján a Lovászi forrása LEHET. Sajnos a 2012 előtti MÁFI-s projekteken ez nem nyert teljes bizonyítást, mert az országhatárnál enyhén szőlva hézagos volt a szelvényháló. Emiatt a szlovén lejtő kora is bizonytalan maradt, de úgy tűnik, hogy ekkor az Algyőiként ismert fő lejtő még csak a Kisalföldön járt. Nem tudom, azóta történt-e bármilyen előrelépés a kérdésben.

Határozat: a Lenti Tagozat maradjon meg.

10 igen, 4 tartózkodás mellett elfogadva.

Algyői Agyagmárga

Most nincs a formációval kapcsolatos eldöntendő kérdés.

KB: mi a lejtőlábi és más turbiditák megkülönböztetésének indoka?

SzO: Az Algyői Formációhoz tartozó turbiditákat már JGy leírta, ennek ellenére sokan amíg vannak „jelentősebb” homokkő betelepülések, azokat a Szolnokiba sorolják. Szeizmikus szelvényeken bizonyítható, hogy ezek sokszor a lejtő közvetlen előterében, vagy akár a lejtőn magasabb pozícióban is előfordulnak. A makói árokban és több más medencében is, de nem mindenütt (pl. Dráva medence), elkülöníthetőek az Algyői Formációba sorolandó lejtőlábi és a Szolnoki Formációba sorolandó medence-közepi turbidit rendszerek. Ezek megkülönböztetése elsősorban nem elvi kérdés, szénhidrogén tárolóként is különbözően viselked(het)nek. A két formáció határának megvonásához további adatok és azok megvitatása lesz szükséges.

MÁ: emlékeim szerint azokban a fúrásokban, ahol a Szolnoki F. több szintben (legalább 2) mutatkozik, a köztes pélitákat Algyőibe soroltuk.

Száki Agyagmárga Formáció

Sekélyvízzel borított aljzatmagaslatokon ülepedett tiszta agyag, aleurolit, cserépipari alapanyag. Karbonáttartalma csak a lemezes alga-eredetű betelepülések helyén nő meg.

- Mennyi a karbonáttartalma általában, ami indokolja nevében a márga tagot?
- A feküjében települő Kisbéri Kavics besorolása nem megoldott, bár a Gerecsei térképmagyarázóban már a Száki tagozataként szerepel.

SzO: voltaképp a mély medencék közti aljzatmagaslatokon is ez van, de a Dunántúli nagy agyagfejtőkől sokkal jobban ismert elsősorban őslénytani, de litológiai oldalról is, ezért érdemes megtartani önállóan

MI: egyetértett ☺.

MI: Száki karbonáttartalmára vannak mérési adatok tatai feltárástól Czigler I. TDK dolgozatában. Ezek 25-35% között szórnak, tehát kielégítik az agyagmárga kritériumát, névben a litológiai megváltoztatása nem indokolt.

MÁ: Száki van a medence tényleges peremén (pl Tiszántúl K-i része) is.

SzO: Kisbéri Kavics a Középhegység transzgressziójakor, a part mentén akkor kitett helyzetű, idősebb oligocén kavicsok hullámbázis feletti átdolgozásával (ravinement) képződhetett. Azaz a Szákihoz kötődik, annak transzgresszív bázis törmeléke, ez és ebből adódóan a kis vastagsága indokolná, hogy a két képződményt összekapcsoljuk.

További megvitatását a többi kavics-konglomerátummal összekötöttük.

Parti/partközeli konglomerátumok, kavics-homok összletek

Akár abráziós, akár delta eredetűek, ha transzgresszív helyzetűek akkor a helyük a Peremartoni Formációcsoportban van. A transzgresszív települési helyzetet jelzi, ha a nyíltvízi üledékek feküjében vannak, vagy azokkal összefogazódnak, akkor is, ha a nyílt tavi fedő üledékek a pliocén-kvarter inverzió miatt hiányzanak. Ezeknek a képződményeknek nem a kora a döntő, hiszen az elöntés ÉNY-on 10, a Középhegységben kb. 9, délen inkább 8 millió éves vagy fiatalabb!

Békési Konglomerátum

- Ha abráziós eredetű, ahogy azt az eddigi írások említik, akkor összevonható a Diásival, egy név elegendő
- Már korábban vitattuk, hogy a Békési helyenként 100 m-t elérő vastagsága arra utal, hogy nem abráziós. Esetleg fan-delta, Gilbert-delta? Ha ez bebizonyosodna, inkább a Kállaival rokonítható! Adat azóta sem áll rendelkezésre.

Diási Formáció

- transzgresszív helyzetű, 100% helyi anyagú, azaz a feküjével egyező, helyi ülepedésű, azaz kis kiterjedésű abráziós kavics, pontosabb kor besorolás nélkül, szigetek félszigetek peremén, anyaga betelepülhet, összefogazódhat egykorú nyíltvízi üledékekkel.

Kállai Formáció

- transzgresszív helyzetű, a középhegység területéről szállított és partmentén feldolgozott anyag a Bakony-Budai-félsziget peremén. Gilbert-delta vagy hullámveréses part, melyek csak feltárásban különíthetők el, fúrásban valószínűleg nem. Fedő vagy összefogazódik vele nyíltvízi agyag (pl. Száki). Ahol a prepannóniai aljzat és a fedő Somlói Tagozat között van ott csak ennyi a Peremartoni Fcs üledéke.
- Anyaga a lehordási területtől függően lehet Q-gazdag (tipikus a Bakony-Budai félsziget déli oldalán), metamorf (pl. Sopron környékén), polimikt (vulkanitok, kvarcit, karbonátok, Kisalföld Éki szlovákiai peremén Nemcinany Fm) vagy földpátos (pl. Mecsek).
Utóbbinak kíván-e valaki külön tagozatnevet?

Zámori Kavics Formáció

- nem különböztethető meg a Kállaitól, ugyanúgy kvarcit anyagú kavics és homok. Eredeti leírása (Jámbor, 1996, kék könyvben) szerint betelepülés a Csákváriban vagy az

Algyőiben. Ha ez valóban teljesül, akkor nem rokon a Kállaival, hiszen nyíltvízi képződményekbe csak gravitációs áthalmozással kerülhet !

Megyasói Formáció

- „Tóparti alapkonglomerátum, kovás kötőanyagú, jól osztályozott, többé-kevésbé gömbölyített, középszemű. Polimikt anyaga részben paleozoos, részben kvarcit és miocén vulkanit eredetű. Híres kovásodott fatörzsei mellett korjelző molluszkákat is tartalmaz. 10 m-t ritkán meghaladó vastagságú foszlányai a Tokaji-hegység Ny-i peremén” fordul elő. Ezen leírás alapján ez is a Kállai helyi behordást tükröző változataként értelmezhető.

A kavicsos formációk kérdésében élénk és szerteágazó vita zajlott.

SzO: A vitaindítóban bemutatottak alapján a Kállai és Diási egységek megkülönböztethetőek. A Békési F. milyensége nehezen állapítható meg a kevés adat miatt.

SK: a kavicsok elkülönítése sok esetben lehetetlen, szinte bármelyik kavics bármelyik formációba besorolható. A kavicsok vastagsága gyorsan változik, egymás közelében is jelentős vastagság különbségek vannak.

Csillag Gábor (CsG): néhány cm vastag, helyi bázis kavics, törmelék bárhol előfordulhat, nem szükséges formációba sorolni (ld. Kisbéri).

UA: a vékony kavicsrétegek besorolását a fedő formációba vagy önálló kavics formációként történő értékelését a térképező, fúrást kiértékelő geológus kell eldöntse.

SzO: Bizonytalan besorolású kavicsok problémájának megoldása lehet, hogy ezek kerüljenek külön formációba, annak pedig több tagozata legyen. Javasolja a Kállai Formáció elnevezést.

Ujszászi Katalin (UK), MÁ: egyetért egy formáció legyen, de ez a Békési Formáció legyen, mivel a MOL-os kútkönyvekben már így szerepel.

SzO: Ez azért nem jó érv, mert bármely más elnevezés is szerepel kútkönyvekben és földtani térképeken.

CsG: felhívja a figyelmet, hogy a Kállai és Diási egységek nem csupán a Peremartoni Formációcsoportban, hanem az Újfalu Formációban is közbetelepülve előfordulnak, ezért nem szerencsés az egységes kavics formáció Peremartoni Formációcsoportba sorolása.

SzO: Valóban mindkettő lehetséges, ha egy aljzatmagaslat a delták áthaladása idején-helyén kiáll a vízből. Ezeket a speciális eseteket meg kellene részletesen vizsgálni! Hol, milyen helyzetben fordulnak elő? A kérdés, hogy valóban közbetelepülnek-e, vagy csak fedi ezeket az Újfalu (mint pl. a Keszthelyi-hegységben, vagy a Gerecsében). Ha ezeket csak fedi, akkor a kavics a transzgresszió, míg a fedő Újfalu a regresszióé, tehát továbbra is maradhat a Peremartoniban.

GyL, CSG, MÁ: a kavics formáció ne legyen formációcsoportba sorolva.

Javaslat: Amíg képződési körülményeire több adat nincsen, a Békési Konglomerátum önállósága maradjon meg. Ebben a formában a kérdésről nem történt szavazás, végül másképp és másért marad meg.

Határozat: egyetlen egységes kavics-konglomerátum formáció legyen, Békési Formáció néven.

9 igen, 1 nem, 4 tartózkodás mellett elfogadva.

Határozat: Kállai Tagozat, a litológiai név elhagyásával (mivel a homok dominanciájú változata legalább olyan fontos, mint a kavics) a Békési Formáció része

13 igen, 1 nem mellett elfogadva.

Határozat: a Diási Kavics Tagozat is a Békési Formáció része

10 igen, 4 tartózkodás mellett elfogadva.

Határozat: Kisbéri Tagozatként a Száki Formációba való átsorolásáról.

13 nem, 1 igen szavazattal elvetettük

Határozat: Kisbéri Kavics Tagozat a Békési Formáció része

10 igen, 1 nem, 3 tartózkodás mellett elfogadva

Határozat: A Zámori Kavics Formáció rétegei a Kállai Tagozatba sorolással megszűnik.

Egyhangú szavazással elfogadva.

Határozat: A Megyaszói Konglomerátum formáció megszűnik, a Békési Formációba sorolhatók a rétegei.

Egyhangú szavazással elfogadva.

Arról, hogy a korábbi formációkat tagozatként bekebelező Békési Fm bekerüljön-e a Peremarton Fcs-ba szavazás nem történt, mivel az abban eredetileg is benne volt.

Peremartoni Formációcsoportba nem illő képződmények

Ósi Tarkaagyag Formáció

A képződményről ellentmondásos értelmezések állnak rendelkezésre. Ez a pannóniai transzgressziót megelőző szárazulati képződmény vagy a Jámbor féle „pannóniai beltenger időnként kiszáradó lagúnájában keletkezett”? Ez nagyon különböző két megközelítés.

Határozat: önálló formáció marad, mely nem sorolható a Peremartoni Formációcsoportba.

Egyhangúlag elfogadva

Borsodi Kavics Formáció

Kapcsolata a Szlovákiában leírt Poltári Kaviccokkal kérdéses. A fluviális avagy alluviális hordalékkúp eredetű formációról kevés ismeret van. Logikusan ez sem tartozik a Peremartoniba. Összevonható bármilyen ismert képződménnyel? Pl. az Ősivel?

Szentpétery Ildikó (Szi): Az Edelényi F. felett települ. Vállalta, utána néz a formációra vonatkozó adatoknak. Ennek eredménye:

Gyuricza György–Elsholtz László részletes leírását az északmagyarországi pannóniai képződményekről Ildi megküldte. ebben a Borsodira konkrét utalást nem találtam, de az Edelényi lignites tagozat fekéjében tarka agyaggal váltakozó kavicsos összlet van.

Határozat: döntés elhalasztva

12 igen, 2 tartózkodással elfogadva.

Dunántúli Formációcsoport

Sekély tavi képződmények és a Pannon-tó feltöltődését követő szárazulat, medence léptékű elterjedés, az egységes feltöltődés része.

Újfalui Formáció

deltasíkság (medrek, mocsarak, öblök), deltafront és prodelta a selfen

- Somlói, Tihanyi tagozatok: Van-e szükség a két tagozatra? Az egyik prodelta-deltafront, a másik deltafront-deltasíkság üledékeit fedik. Megjelenésük a deltalebenyek vándorlásától és a kisebb elöntések bekövetkeztétől függ, nem egyirányú folyamat terméke. Tagozatba sorolásról határoztunk 2013-ban
- A Taliándörögdi Marga (sic!) Formáció nem különböztethető meg a Tihanyi illetve Somlói Tagozatoktól, szükséges azonban a korábbi megszüntető határozat megerősítése
- 2014-ben a Bükkaljai Lignit és Toronyi Lignit Bükkaljai Tagozatként, az Újfalui F. részeként összevonásra került. Ennek oka, hogy - egykorúak, ugyanazt a klimatikus eseményt jelzik. A toronyi területen azonban a rétegsor a Zagyvaiba települ, mivel ott előrébb tartott a feltöltődés. Kérdés, maradjon-e így a besorolás?

Határozat: a Taliándörögdi Marga rétegtani egység megszűnik.

10 igen, 4 tartózkodás mellett elfogadva.

Határozat tervezet: Bükkaljai Lignit és a Toronyi Lignit Bükkaljai Tagozatként, az Újfalui F. formáció része. Nem született döntés a kérdésben.

Edelényi Formáció

Leírása a Gyalog féle „szamizdat” alapján: „Szürke és tarkaagyag, agyagmárgás aleurit, huminites agyag, szenes agyag, lignit, továbbá a bázis közelében horzsakő anyagú homok, kavicsos homok rétegek sűrű váltakozásából áll. Delta síksági (folyóvízi, mocsári, tavi) kifejlődésű, 50–300 m vastag képződmény. Felső részén édesvízi mészkő és mészmárga

fordul elő (Szalonnai Mészke Tagozat ($ed_sM_3 [^{ed}_sPa_1]$). A rétegsorban megjelenő, mocsári, tavi (deltasíkság) agyag, aleurit, lignittelepes sorozat a Debrétei Tagozat ($ed_dM_3 [^{ed}_dPa_1]$).”

- Peremartoni Formációcsoportba sorolása teljesen rossz!!
- 2013: Jámbor Áron: egyértelműen az Újfaluival rokon!
- 2014-i ülés alaposan tárgyalta, de döntés nem született. Akkori megállapításaink Makk Ágnes összefoglalója alapján: Tufa és láva kőzetek fedőjében van (korokat ld. Pécskaynál). Az alsó márgákból *Congeria czjeki* előfordulása ismert, lignit rétegei, mint a Bükkaljai az Újfaluiban, de sok esetben nem lehet elkülöníteni a folyóvízi képződményeket a formáción belül. Valójában három különböző rétegtani egységre kellene sorolni: Száki, Újfalui és Zagyvai. Került-e elő azóta újabb adat?
- Benne az MN9 (9,5 ma) ősember lelőhely
- Szalonnai Mészke, egyértelműen a Nagyvázsonyival analóg helyzetű, áthelyezendő abba tagozatként
- Debrétei Tagozat valószínűleg a Bükkaljaival rokonítható, de időbeliségük vizsgálendő, Amíg ez nem tisztázódik, a döntés elhamarkodott.

Írásos megjegyzés Fodor Lacitól: Edelényi Tarkagyagnak én örülnék, ha maradna, de ne ez a személyes vélemény legyen a szempont. Amit tudok róla, a házam alatról, a kutamból, Visnovitz Feri szakdolgozatáról, hogy nálunk (Tornabarakony) 5-10 m-teres agyag dugók között 1 esetleg 2m-es homok, sőt osztályozatlan (rosszul osztályozott) és kevésbé koptatott (akár szögletes szemcséjű) dara lencsék települnek. Úgy tűnik, a lencsék vize nem (alig) közlekedik egymással, azaz izolált csatornának tekinthetők. Ha ez az Edelényi Formáció, akkor ez folyóvízi, ártéri dominanciával, de mégis durva mederüledékekkel (gyors? süllyedés, sok málladék, időszakosan durva záporüledékek?). Nekem nem tűnik ez a rész deltának. Át kéne nézni a Debréte 1 fúrását. Emlékeim szerint abban is vannak ilyen durva betelepülések, és a faluban volt is egy homok-kavicsbánya. Úgy tűnik, lehetnek tán olyan részek, ahol a kiemelt helyen csak ez lenne a pannon elborítás? (ha Rudabánya ide tartozik, főleg akkor). Vastag lignittelepet fedeztek fel Komjáti-medencében (Radócz Gy.), alig 30 m mélyen. a nemzeti park megakadályozta, hogy felszíni bánya legyen belőle. Ott ez a kb. 100-150 m vastag pannon tetején van, egy eléggé a mészkőhegyek közé zárt medencében. De ott is van fúrás, át kéne nézni. Szóval, nem fontos a helyi név, talán tagozat szinten megtartható.

Határozat tervezet: Az Edelényi Formáció megszüntetendő, rétegsorai másik 3 formációba sorolandóak

Határozat tervezet: Szalonnai Mészke átsorolandó a Nagyvázsonyi Mészkebe tagozatként

Határozat tervezet: a Debrétei Tagozat megszűnik és a Bükkaljai Tagozatba olvad

A három határozatra javasolt kérdésben nem történt döntés, az Edelényi Formáció korábbi formájában továbbra is hivatalos rétegtani egység maradt.

Zagyvai Formáció (M3-P1)

Folyóvízi, meder, ártér és időszakos tavi üledékek tartoznak bele. Ez az egyetlen képződmény, ami korát tekintve miocénnél fiatalabb is lehet.

- jelenlegi tagozatai leginkább földrajzi elkülönülést jeleznek, képződési körülmények különbözőségét (meanderező, fonatos, szövedékes, köztes lápi) nem tükrözik.
- 2013 megvitatva: a Zagyvai és a Hansági Formáció semmiben nem különbözik (JGy), Hansági megszüntetését határozattal meg kell erősíteni
- 2013 megvitatva: JGy és mindenki szerint a Zagyvai és a Nagyalföldi Formáció összevonható, mert karotázs adatok alapján (ti. hogy szárazabb vagy nedvesebb ártéri üledékek a dominánsak-e) nem eldönthető melyik hol van. JÁ továbbra is javasolta megkülönböztetésüket, a mert a Nagyalföldi F. uralkodóan pélites.
További elemzések szükségesek, talán lesz előrelépés szeizmikus geomorfológia és karotázsok összevetése alapján. A vita alapján megtartása indokolt lehet tagozatként.
- Vértesacsai – mi indokolja elkülönítését? Feltártsága révén jobban ismerjük, mint a többi az Alföldi fúrásokból. Javaslat: megszüntetendő tagozattá minősítés nélkül.
- Rózsaszentmártoni: „Az Északi-középhegység D-i előterében a Bükkaljai Lignit Formáció fölötti, telepmentes, agyag, aleurit és homok váltakozásából álló, 2–70 m vastagságú rétegsor a Rózsaszentmártoni Tagozat (nrM3-P1 [nrPa2]). Mennyiben más, mint egyéb Zagyvai?

Határozat: Hansági Formáció 2013-ban megszünt, üledékei a Zagyvai Formációba sorolandók át

12 igen, 2 tartózkodás mellett elfogadva.

Határozat: Vértesacsai Formáció megszüntetendő tagozattá minősítés nélkül üledékei a Zagyvai Formációba sorolandók át

Egyhangúan elfogadva.

Határozat: Nagyalföldi Tagozatba sorolásáról.

Egyhangúan elvetve.

Határozat: a Nagyalföldi megszüntetendő tagozattá minősítés nélkül üledékei a Zagyvai Formációba sorolandók át

Egyhangúan elfogadva.

Határozat: a Rózsaszentmártoni Tagozat megszüntetendő tagozattá minősítés nélkül.

Egyhangúlag elfogadva.

Az ülést a munkabizottság elnöke itt bezárta, az előzetes munkaanyagban kiadott további kérdések megvitatására, határozathozatalra nem került sor.

Budapest, 2020. július 30

Csillag Gábor
titkár

Sztanó Orsolya
elnök